

УДК 341.171(061.1ЄС+477)

DOI: <http://doi.org/10.5281/zenodo.10114545>

О.Я. ТРАГНЮК,

професорка кафедри права Європейського Союзу Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, кандидат юридичних наук, професорка, м. Харків, Україна; e-mail: o.ya.tragnyuk@nlu.edu.ua;

ORCID: <http://doi.org/0000-0002-4505-8105>

Д.С. БОЙЧУК,

доцент кафедри права Європейського Союзу Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, кандидат юридичних наук, м. Харків, Україна; e-mail: d.s.boychuk@nlu.edu.ua;

ORCID: <http://orcid.org/0000-0001-7967-4443>

ОСОБЛИВОСТІ ТРАНСФОРМАЦІЇ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ БЕЗПЕКИ ЄС В УМОВАХ РОСІЙСЬКОЇ АГРЕСІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ

O.YA. TRAGNIUK,

Professor, Department of European Union law, Yaroslav Mudryi National Law University, Ph.D., Full Professor, Kharkiv, Ukraine; e-mail: o.ya.tragnyuk@nlu.edu.ua;

ORCID: <http://doi.org/0000-0002-4505-8105>

D.S. BOICHUK,

Associate Professor, Department of European Union Law, Yaroslav Mudryi National Law University, Ph.D., Kharkiv, Ukraine; e-mail: d.s.boychuk@nlu.edu.ua;

ORCID: <http://orcid.org/0000-0001-7967-4443>

CHARACTERISTICS OF THE TRANSFORMATION OF LEGAL REGULATION OF EU ENERGY SECURITY IN THE CONDITIONS OF RUSSIAN AGGRESSION AGAINST UKRAINE

АНОТАЦІЇ (ABSTRACTS), КЛЮЧОВІ СЛОВА (KEYWORDS)

Постановка проблеми. Існування високого ступеню економічної взаємозалежності між Росією та ЄС призвело до ризику та викликів, з якими стикається ЄС у наявній на сьогодні геополітичній ситуації. Така тематика відповідає найважливішим реаліям сучасності, а подібні дослідження мають суттєве значення для подальшого забезпечення належного рівня енергетичної безпеки ЄС. Насамперед, це стосується законодавчого регулювання заходів, що дозволили зменшити споживання російських енергоресурсів Європою. **Метою** статті є виявлення, на основі аналізу нормативно-правової бази ЄС, особливостей трансформації правового регулювання енергетичної безпеки ЄС після початку повномасштабного російського вторгнення до України 24 лютого 2022 року. **Методологічну** основу статті становлять формально-логічний, системний, формально-юридичний та порівняльно-правовий методи, які в сукупності забезпечили досягнення мети і вирішення завдань дослідження. Зокрема, за допомогою формально-логічного методу було проведено власне аналіз положень нормативно-правової бази ЄС у сфері енергетичної безпеки та зроблено логічні умовиводи, які в подальшому були оформлені у результати дослідження. Формально-юридичний метод дозволив розглядати правове регулювання енергетичної безпеки ЄС як досить самостійну правову категорію. За допомогою системного методу виконано аналіз правового регулювання енергетичної безпеки ЄС як цілісної множини елементів. Компаративістський метод використовувався для порівняння окремих правових норм регламентів ЄС. **Результати.** Розглянуто положення плану REPowerEU, Регламенту (ЄС) 2022/1032 від 29.06.2022 року про внесення змін до Регламентів (ЄС) 2017/1938 та (ЄС) № 715/2009 щодо зберігання газу, Регламенту (ЄС) 2022/1369 від 05.08.2022 року про узгоджені заходи зі скорочення попиту на газ які дозволили державам-членам ЄС оперативно регулювати попит на газ та максимально заповнити свої газосховища, що дозволило пройти опалювальний сезон 2022/2023 років без суттєвих потрясінь. Крім того, розглядається доцільність прийняття Регламенту (ЄС) 2022/2576 від 19.12.2022 року про прозорість для забезпечення кращої координації та енергетичної солідарності між державами-членами та Регламенту (ЄС) 2023/706 від 30.03.2023 року щодо продовження періоду скорочення попиту на заходи зі скорочення попиту на газ для підготовки держав-членів до опалювального сезону 2023-2024 років, їх пода-

льшої підтримки та координації. **Висновки.** Визначено, що істотний внесок у трансформаційні перетворення енергетичної безпеки ЄС внесли план REPowerEU та вищезазначені регламенти, що дозволило захистити соціальний та економічний сектори ЄС від потенційних та реальних енергетичних шоків, але й стали своєчасною, адекватною та, найголовніше, стабілізуючою відповіддю на російську агресію в Україні. Протягом минулого року ЄС вдалося уникнути суттєвих проблем із газопостачанням завдяки, зокрема, ефективним заходам щодо вчасного поповнення сховищ і скорочення попиту на російський газ.

Ключові слова: *Європейський Союз; енергетична безпека; енергетична криза; війна в Україні; санкції; енергетичні ресурси; план REPowerEU*

Problem statement. The existence of a high degree of economic interdependence between Russia and the EU has led to risks and challenges that the EU faces in the current geopolitical situation. Such topics correspond to the most important realities of today, and similar studies are essential for further ensuring the appropriate level of EU energy security. First, this concerns the legislative regulation of measures that allowed Europe to reduce the consumption of Russian energy resources. The **purpose** of the article is to identify, based on the analysis of the EU regulatory framework, the features of the transformation of the legal regulation of EU energy security after the beginning of the full-scale Russian invasion of Ukraine on February 24, 2022. The **methodological basis** of the article is formal-logical, systematic, formal-legal and comparative-legal methods, which collectively ensured the achievement of the goal and the solution of the research tasks. In particular, with the help of the formal-logical method, an actual analysis of the provisions of the EU regulatory framework in the field of energy security was carried out by dividing them into separate parts. The formal legal method made it possible to consider the legal regulation of EU energy security as an independent legal category. With the help of the system method, an analysis of the legal regulation of EU energy security as a whole set of elements was performed. The comparative's method was used to compare individual legal norms of EU regulations. **Results.** The provisions of the REPowerEU plan, Regulation (EU) 2022/1032 of 06/29/2022 on amendments to Regulations (EU) 2017/1938 and (EU) No. 715/2009 on gas storage, Regulation (EU) 2022/1369 of 08/05 of 2022 on coordinated measures to reduce gas demand, which allowed EU member states to quickly regulate gas demand and fill their gas storage facilities to the maximum, which allowed the 2022/2023 heating season to pass without significant disruptions. In addition, the feasibility of adopting Regulation (EU) 2022/2576 dated 19.12.2022 on transparency to ensure better coordination and energy solidarity between member states and Regulation (EU) 2023/706 dated 30.03.2023 regarding the extension of the period of demand reduction for measures to reduce gas demand to prepare member states for the 2023-2024 heating season, their further support and coordination. **Conclusions.** It was determined that the REPowerEU plan and the above-mentioned regulations made a significant contribution to the transformational transformation of EU energy security, which made it possible to protect the social and economic sectors of the EU from potential and real energy shocks, but also became a timely, adequate and, most importantly, stabilizing response to Russian aggression in Ukraine. During the past year, the EU managed to avoid significant problems with gas supply thanks, in particular, to effective measures regarding timely replenishment of storage facilities and reduction of demand for Russian gas.

Keywords: *European Union; energy security; energy crisis; war in Ukraine; sanctions; energy resources; REPowerEU plan*

Постановка проблеми

Загальновідомим є факт, що володіння значними обсягами енергетичних ресурсів виступає знаряддям глобального впливу в міжнародному протистоянні, пов'язаному з боротьбою за економічне панування в світі. Вже декілька десятиліть Росія, будучи великим енергетичним гравцем, використовувала свої енергоресурси, щоб утримувати Європейський Союз (далі – ЄС) на своєрідному енергетичному "гачку".

Такий стан речей зумовили одразу декілька факторів. Перш за все, енергетичні ресурси Європи різноманітні, проте значно виснажені, особливо це стосується західної частини регіону. А для того, щоб підтримувати розвиток економіки, власних європейських запасів недостатньо. На противагу цьому, російській економіці завжди

бракувало сучасності економічної сфери західноєвропейських країн і вона спиралася переважно на експорт природних ресурсів (нафти, газу, урану тощо) – в тому числі й до держав-членів ЄС.

Враховуючи такі давні та тісні економічні зв'язки між ЄС та Росією, зіткнувшись у 2014 році з серйозною загрозою європейській енергетичній безпеці, викликаною анексією Криму та початком бойових дій на Донбасі, ЄС та його держави-члени відреагували дуалістичним підходом, який поєднував дипломатію та санкції. Та оскільки перший спосіб не допоміг запобігти подальшій ескалації кризи, ЄС був змушений висунути санкції на перший план зовнішньої політики протягом березня-вересня 2014 року.

Відтак, санкції ЄС проти Росії знаменували

собою найнижчу точку у відносинах між Брюсселем і Москвою з моменту закінчення "холодної війни" [1, с.309], оскільки вони впливали та впливають двовекторно – як на економіку Росії, так і на економіку ЄС. У зв'язку з цим перед ЄС неодноразово поставало питання зменшення ступеню енергетичної залежності від Росії.

Наразі питання важливості правого регулювання управління зовнішньою безпекою енергопостачання в умовах геополітичної ситуації, що склалася, не викликає жодних сумнівів. Вихід російської агресії проти України на новий рівень після повномасштабного вторгнення спричинив істотне оновлення тематики подолання енергетичної залежності ЄС від третіх країн та викликав нову хвилю наукових досліджень у цій сфері. Вивченням цієї проблематики в Україні займалися Т.А. Грабович, Я. Турчин, О. Івасечко, О.Я. Трагнюк, І. В. Яковюк. Окрім того, питання енергетичної безпеки відноситься до сфери наукових інтересів й зарубіжних вчених – К. Талуса С. Мейстера, Д. Джалилванда, С. Андори, Ж.-А. Винуа та інших.

Мету статті визначаємо як виявлення, на основі аналізу нормативно-правової бази ЄС, особливостей трансформації правового регулювання енергетичної безпеки ЄС після початку повномасштабного російського вторгнення до України. Її *новизна* визначається контекстом трансформації стратегії енергетичної безпеки газопостачання в ЄС, викликану ключовими геополітичними та енергетичними змінами, які відбулися після початку повномасштабного російського вторгнення до України 24 лютого 2022 року. *Завданням* статті є надання характеристики особливостям сучасного вектору енергетичної політики ЄС та визначення наслідків реалізації останніх обмежувальних заходів у газопостачанні ЄС.

Особливості енергетичної політики ЄС на тлі російської агресії проти України

У свій час, польський прем'єр Дональд Туск називав "дуже обмеженою" можливість Європи реагувати на агресивну політику Росії саме через сильну енергетичну залежність від неї (виступ "Енергетичний союз для Європи", 2014 р.) [2].

Деякі науковці, серед яких, наприклад, С. Андура і Ж.-А. Винуа (Andoura and Vinois, 2015), наголошували на необхідності поновлення взаємовигідних економічних стосунків на тому рівні, на якому вони були до анексії Криму та початку війни на Донбасі [3, с.93–96].

Проте після початку бойових дій 24.02.2022 року досить швидко стало зрозуміло, що відно-

вити *status quo ante bellum*¹ не вдасться. Це зумовило рішучий намір ЄС максимально знизити відсоток російських енергоресурсів у користуванні своїх громадян та промисловості.

Вже в недавніх дослідженнях С. Мейстер і Д. Джалилванд (Meister and Jalilvand, 2022) наголошували, що самі по собі економічні санкції не призведуть (у короткостроковій перспективі) до зміни політики Росії щодо України. Тільки шляхом поєднання санкцій з іншими інструментами, такими як постачання зброї в Україну та зміцнення її здатності захищатися тривалий термін, можна вплинути на хід війни і забрати простір для маневрів у російського керівництва [4, с.8].

Окрім того, більшість держав-членів ЄС усвідомлювали, що негайні дії зі скорочення споживання російського газу зменшать у подальшому наслідки раптових збоїв постачання. Адже значно дешевше почати скорочувати попит на природний газ і кількість російського газу у сховищах, ніж потім екстрено скорочувати попит на газ у періоди найбільшого його споживання.

Підтвердженням цієї тези виступає оперативна розробка та представлення плану REPowerEU, який складався з відносно самостійних кластерів, об'єднаних єдиною метою – швидко та з мінімальними втратами зменшити залежність ЄС від російських енергоресурсів. Зміст плану включав в себе заходи щодо:

- 1) стимулювання економії наявних енергоресурсів;
- 2) розробки та встановлення нових правил щодо зберігання газу та роботи газових сховищ;
- 3) диверсифікації енергопостачання шляхом:
 - а) інвестування в спільну закупівлю скрапленого природного газу;
 - б) пошуку альтернативних енергетичних партнерів на противагу Росії та встановлення з ними тісних дипломатичних контактів;
- 4) підтримки та розвитку відновлювальних джерел енергії [5].

Тож розділи REPowerEU мали би сприяти збільшенню та зміцненню стратегічної автономії ЄС без надмірного збільшення його залежності від імпорту сировини з третіх країн. Окрім того, заходи, передбачені REPowerEU, ефективно поєднувалися із санкційним процесом, результатами якого стали, зокрема, заборони на:

- а) імпорт вугілля та нафти з Росії;
- б) експорт товарів і технологій у нафтопереробний сектор в Росію;
- с) нові інвестиції в російський енергетичний сектор тощо.

¹ Стан, що існував до війни (лат.)

З 2017 року за правове регулювання зберігання газу головним чином відповідав Регламент (ЄС) 2017/1938 від 25.10.2017 року щодо заходів стосовно забезпечення безпеки постачання газу та скасування Регламенту (ЄС) № 994/2010 [6]. Вже 23.03.2022 року було зроблено пропозицію щодо внесення змін до Регламенту (ЄС) 2017/1938, включаючи заходи з усунення ринкових дисбалансів для енергії та забезпечення заповненості сховищ газу в ЄС. Пропозиція підкреслювала, як саме зберігання газу сприяє безпеці постачання шляхом поглинання шоків у постачанні в разі сильного попиту або перебоїв у постачанні. Результатом роботи в цьому напрямку стало прийняття Регламенту (ЄС) 2022/1032 від 29.06.2022 року про внесення змін до Регламентів (ЄС) 2017/1938 та (ЄС) № 715/2009 щодо зберігання газу [7].

Зміни передбачали не лише долучення до змісту Регламенту (ЄС) 2017/1938 визначень деяких дефініцій ("ціль заповнення", "балансовий запас", "стратегічне сховище", "підземне сховище газу" тощо), але й нових статей, що регулюють рівні необхідного заповнення сховищ в умовах тієї геополітичної ситуації, що склалася.

Так, відповідно до нового змісту Регламенту (ЄС) 2017/1938, держави-члени повинні були досягти на 2022 рік 80 %, а з 2023 року – 90 % заповнення для сукупної потужності всіх підземних сховищ газу, які розташовані на їхній території.

Такі рівні ґрунтувалися на оцінці загальної ситуації з безпечною газопостачання та розвитку попиту та постачання газу в ЄС та окремих державах-членах і встановлюються таким чином, щоб гарантувати безпеку газопостачання, уникаючи при цьому зайвих обтяжень для держав-членів та учасників ринку газу (ст.6а). Окрім того, встановлювався обов'язок держав-членів вживати усіх необхідних заходів, включаючи надання фінансових стимулів або компенсацій учасникам ринку, для досягнення цільових показників наповненості сховищ, надаючи при цьому пріоритет ринковим заходам (п.1 ст.6б).

Окрім того, Регламент (ЄС) 2022/1032 містить норму щодо того, як діяти державам-членам, які взагалі не мають підземних сховищ газу (наприклад, Литві та Естонії). Для таких випадків передбачено механізми розподілу тягара, зокрема, організацію зберігання газу. Держава-член повинна забезпечити, щоб учасники ринку мали домовленості з операторами систем підземних сховищ або іншими учасниками ринку в державах-членах, які такі підземні сховища мають (ч.1 ст.6с). У випадку, якщо технічні обмеження не дозволяють державі-члену виконувати подібні зобов'язання, держава-член зобов'язана зберігати інші види палива щоб своєчасно замінити ними газ (ч.3 ст.6с) [7].

Таким чином, належний рівень наповненості сховищ та посилення моніторингу та обміну інформацією у цій сфері дозволятимуть швидко виявляти недостачу та перекривати її наявними у сховищах запасами. Це, у свою чергу, допоможе усунути або зменшити будь-який потенційний зимовий дефіцит, оптимізувати пропускну спроможність мережі щоб своєчасно транспортувати більше газу з огляду й на наступний опалювальний сезон 2023/2024 років.

Також у межах впровадження дій зі зменшення споживання газу, зокрема й російського, 05.08.2022 було прийнято Регламент (ЄС) 2022/1369 року про узгоджені заходи зі скорочення попиту на газ [8].

Регламент (ЄС) 2022/1369 поділив усі заходи щодо скорочення попиту на газ на два види – обов'язкові та необов'язкові. Під необов'язковим скороченням попиту необхідно розуміти добровільне зменшення державами-членами споживання газу як мінімум на 15 % порівняно із середнім споживанням газу протягом останніх п'яти років, тобто за період з 2017 по 2022 рік (ст.3).

Обов'язкове скорочення вводиться, коли існує значний ризик серйозного дефіциту газу, що може призвести до значного погіршення газопостачання в ЄС (ст.4).

Обидва види скорочень можна впроваджувати за допомогою правових та економічних інструментів як на рівні ЄС, так і на рівні окремих держав-членів. Наприклад, на рівні ЄС необхідно посилювати моніторинг, взаємний обмін інформацією, механізми управління та координації, зокрема, для захисту єдиного ринку газу. На рівні ж держав-членів – прискорювати впровадження заходів, що пропонують альтернативи природному газу в усіх секторах, зокрема щодо чистих джерел енергії, здійснювати заміну палива для промисловості та електроенергетики на більш екологічне та проводити аукціони чи тендери, на які виносяться пропозиції щодо скорочення споживання газу.

Результати реалізації обмежувальних заходів щодо газопостачання у Європейському Союзі після подій 24.02.2022 року

Результати реалізації обмежувальних заходів щодо газопостачання у Європейському Союзі після подій 24.02.2022 року

Резюмуючи, можна відзначити, що протягом останніх місяців держави-члени, співпрацюючи в дусі енергетичної солідарності, вжили заходів, спрямованих на скорочення відповідного попиту на газ на 15 %. Це вже призвело до скорочення фактичного попиту на газ у всьому ЄС більш ніж на 15 % із серпня 2022 року по січень 2023 року [9].

У березні 2023 року Європейська Комісія

опублікувала звіт про імплементацію Регламенту (ЄС) 2017/1938 щодо зберігання газу. Він підтвердив досягнення мети, встановленої змінами до Регламенту, оскільки станом на 01.11.2022 року загальноєвропейський рівень зберігання газу склав 94,9 %. Лідером при цьому виявилася Іспанія з рівнем заповненості сховищ майже на 99 % [10, с.2].

Також на даному етапі дослідження можна констатувати, що з серпня 2022 року по січень 2023 року найбільша частка скорочення попиту на газ припадає на:

- Фінляндію (58,5 %);
- Литву (40,5 %);
- Швецію (40,2 %);
- Естонію (36,2 %);
- Латвію (31,8 %)².

З огляду на неодноразове зіткнення енергетичних інтересів Росії та країн Балтії, не дивно, що Литва, Латвія та Естонія опинилися у п'ятірці лідерів держав-членів ЄС, що максимально скоротили свій попит на газ. Йдеться про припинення в односторонньому порядку транзиту російської нафти через Латвію у 2003 р., блокування російською компанією "Транснефть" транзиту нафти до Литви через Росію та намагання перекрити нафтопровід "Дружба-1" у відповідь на наміри уряду Литви продати контрольний пакет Мажейкяйського нафтопереробного заводу польській компанії "PKN Orlen" у 2006 році [11, с.3].

Незважаючи на всі вжиті ЄС заходи, для безпеки енергопостачання залишаються серйозні труднощі. Загалом ситуація на газовому ринку істотно не покращилася з лютого 2022 року, і ЄС продовжує покладатися на певні обсяги російського газу для задоволення загального попиту на газ, незважаючи на скорочення попиту, досягнуте згідно з Регламентом (ЄС) 2022/1369.

Станом на серпень 2022 року ЄС вдалося знизити до 9% рівень споживання російського газу порівняно із 41 % станом на серпень 2021 року [9; 10]. У зв'язку з цим 30.03.2023 року було Регламент Раді (ЄС) 2023/706 про внесення змін до Регламенту (ЄС) 2022/1369 щодо продовження періоду скорочення попиту на заходи зі скорочення попиту на газ та посилення звітності та моніторингу їх реалізації [12]. Відповідно до нього, держави-члени й надалі докладають усіх зусиль, щоб зменшити споживання

газу в період з 01.04.2023 року по 31.03.2024 року щонайменше на 15 % порівняно з їхнім середнім споживанням газу в період з 01.04.2017 року по 31.03.2022 року (ст.3).

У вищезгаданому виступі Д. Туска ще у 2014 році наголошувалося на необхідності протистояти монополістичному становищу Росії шляхом утворення єдиного європейського органу, якому буде доручено купувати газ. У жовтні 2022 року Європейська Рада схвалила принцип спільної закупівлі газу, координуючи та визначаючи пріоритети переговорів з надійними партнерами для пошуку взаємовигідного партнерства шляхом використання спільної ваги на ринку ЄС та повного використання Енергетичної платформи ЄС.

Правове підґрунтя для Енергетичної платформи ЄС забезпечив Регламент (ЄС) 2022/2576 від 19.12.2022 року для підтримки держав-членів у підготовці до зими 2023/2024 і, зокрема, заповнення їхніх сховищ [13].

Регламент (ЄС) 2022/2576 встановлює положення про прозорість для забезпечення кращої координації та енергетичної солідарності між державами-членами. Для того, щоб зрозуміти, чи може подальша координація щодо проведення тендеру на закупівлю газу покращити функціонування спільних закупівель та чи може проведення тендеру на закупівлю газу чи запланована закупівля газу мати негативний вплив на внутрішній ринок, безпеку постачання чи енергетичну солідарність, Європейська Комісія проводить консультації зі спеціальною Керівною радою. Така Керівна рада для сприяння координації агрегування попиту та спільної закупівлі газу утворювалася рішенням Комісії від 13.01.2023 року як орган для посиленої координації на рівні ЄС з метою сприяння об'єднанню попиту та спільній закупівлі газу, в тому числі з третіх країн [14]. Керівна рада повинна складатися із представників держав-членів, роботу яких мають підтримувати технічні експерти у питаннях енергетики, зокрема газу.

Висновки

1. Безпека постачання енергії є життєво важливим фактором для належного функціонування військової сфери, економічного процвітання та добробуту людей для такого залежного від імпорту енергоносіїв економічного блоку, як ЄС. Окрім того, подібна залежність в енергетичній політиці робить ЄС гарним прикладом для демонстрації труднощів покарання економічних партнерів за міжнародну агресію.

2. Росія довгий час була основним постача-

² Розрахунки ENER/CET на основі серії NRG_CB_GASM Євростату, підсерії IC_CAL_MG у TJ (GCV) станом на 07.03.2023 р.

льником газу для Європи, але це створювало значну залежність та вразливість для країн ЄС. Зараз зменшення енергетичної залежності ЄС від російського газу є однією з ключових та пріоритетних задач для забезпечення енергетичної безпеки та рівноваги на регіональному ринку.

Через вторгнення Росії в Україну в лютому 2022 року ЄС вирішив швидко припинити весь російський імпорту енергоресурсів, запровадити енергозберігаючі заходи, диверсифікувати імпорту енергоносіїв, прийняти виняткові та структурних заходів на ринках електроенергії та газу та прискорити запровадження відновлювані джерела енергії.

3. Наразі можна констатувати, що істотний внесок у трансформаційні перетворення енергетичної безпеки ЄС внесли план REPowerEU та вищезазначені регламенти, що дозволило захистити соціальний та економічний сектори ЄС від потенційних та реальних енергетичних шоків, але й стали своєчасною, адекватною та, найголовніше, стабілізуючою відповіддю на російську агресію в Україні. Протягом минулого року ЄС вдалося уникнути суттєвих проблем із газопостачанням завдяки, зокрема, ефективним заходам щодо вчасного поповнення сховищ і скорочення попиту на російський газ.

4. Держави-члени ЄС мають і надалі забез-

печувати солідарний підхід і за необхідності координувати свої зусилля у сфері енергетичної безпеки не даючи Росії шансів продовжувати свій економічний вплив на шкоду всьому ЄС. У подальшому ЄС необхідно підтримувати надходження інвестицій в альтернативи російському газу, впроваджувати заходи з переходу на інші види палива для промисловості та електроенергетики (за допомогою переважно ,але не виключно, ринкових інструментів), щоб пом'якшувати можливі негативні впливи у разі збоїв енергопостачання.

Конфлікт інтересів

Автори заявляють про відсутність потенціального конфлікту інтересів. Стаття піддана незалежному рецензуванню відповідно до правил журналу. Не виявлено жодних конфліктів інтересів, що могли би вплинути на об'єктивність результатів дослідження, що описані в науковій статті.

Вираз вдячності

Дослідження виконано ініціативно та не передбачає будь-якого фінансування. Висловлюємо щирі слова вдячності захисникам України за їхню мужність, стійкість та віру в Перемогу над російським агресором.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Данилець В. Л. "Холодна війна" і енергетична криза: етапи та фактори. *Тенденції міжнародних відносин та проблеми європейської безпеки*: збірник наукових праць / за заг. ред. С. В. Толстова. К.: Державна установа "Інститут всесвітньої історії НАН України", 2019. С. 299–311.
2. The Energy Union: it's now or never for a European energy policy by Karel Beckman (2015). <https://energypost.eu/energy-union-now-never-european-energy-policy/>
3. Andoura, S. and Vinois, J.-A. (2015). From the European Energy Community to the Energy Union: A policy proposal for the short and the long term. 160 p. <https://institutdelors.eu/wp-content/uploads/2020/08/energyunion-andouravinois-jdi-jan15.pdf>
4. Meister, S. & Jalilvand, D. (2022). Sanctions Against Russia: Five Lessons from the Case of Iran. *DGAP POLICY BRIEF*, (10), 1-8. https://dgap.org/system/files/article_pdfs/dgap-policy%20brief-2022-19-en_0.pdf
5. REPowerEU Actions. *Publications Office of the European Union*. 2022. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/fs_22_3133
6. Regulation (EU) 2017/1938 of the European Parliament and of the Council of 25 October 2017 concerning measures to safeguard the security of gas supply and repealing Regulation (EU) No 994/2010. *Official Journal of the European Union*. 2017. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=CELEX:32017R1938>
7. Regulation (EU) 2022/1032 of the European Parliament and of the Council of 29 June 2022 amending Regulations (EU) 2017/1938 and (EC) No 715/2009 with regard to gas storage. *OJ L 173*, 17–33 (30.06.2022). <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32022R1032&qid=1661995856352>
8. Council Regulation (EU) 2022/1369 of 5 August 2022 on coordinated demand-reduction measures for gas. *OJ L 206*, 1–10 (08.08.2022). <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32022R1369&qid=1661994109522>
9. Report from the Commission to the Council review on the functioning of Regulation (EU) 2022/1369 on coordinated gas demand reduction. COM/2023/173 final)– 2023. (20.03.2023). <https://eur->

lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=COM%3A2023%3A173%3AFIN&pk_campaign=preparatory&pk_source=EURLEX&pk_medium=TW&pk_keyword=Energy&pk_content=Report&pk_cid=EURLEX_news

10. Report from the Commission to the European Parliament and the Council on certain aspects concerning gas storage based on Regulation (EU) 2017/1938 of the European Parliament and of the Council {SWD(2023) 73 final}– 2023. (27.03.2023). https://energy.ec.europa.eu/system/files/2023-03/COM_2023_182_1_EN_ACT_part1_v2.pdf
11. Турчин Я., Івасечко О. Енергетична безпека ЄС та балтійських країн за умов полігібресії зовнішньої політики Російської Федерації. *SHV*. 2020. № 6. С. 1–6. <https://doi.org/10.23939/shv2020.01.001>
12. Council Regulation (EU) 2023/706 of 30 March 2023 amending Regulation (EU) 2022/1369 as regards prolonging the demand-reduction period for demand-reduction measures for gas and reinforcing the reporting and monitoring of their implementation. *OB L* 93, 1–6. (31.03.2023). https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32023R0706&qid=1690017294211#ntr1-L_2023093EN.01000101-E0001
13. Council Regulation (EU) 2022/2576 of 19 December 2022 enhancing solidarity through better coordination of gas purchases, reliable price benchmarks and exchanges of gas across borders. *OJ L* 335, 1–35. (29.12.2022). <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32022R2576&qid=1691932725119>
14. Commission Decision of 13 January 2023 establishing the ad hoc Steering Board to facilitate the coordination of demand aggregation and joint purchasing of gas 2023/C 48/05. *OJ C* 48, 6–10. (08.02.2023). <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32023D0208%2802%29&qid=1690017294211>

REFERENCES

1. Danylets, V. L. (2019). "Kholodna viyna" i enerhetychna kryza: etapy ta faktory ["Cold War" and energy crisis: stages and factors]. In: Tolstov, S. V. (Red.). *Tendentsiyi mizhnarodnykh vidnosyn ta problemy yevropeyskoyi bezpeky*: zbirnyk naukovykh prats. K.: Derzhavna ustanova "Instytut vsesvitn'oyi istoriyi NAN Ukrainy" (s. 299-311). <https://elibrary.ivinas.gov.ua/4858/1/Kholodna%20viina%20i%20enerhetychna.pdf> (in Ukr.).
2. The Energy Union: it's now or never for a European energy policy by Karel Beckman (2015). <https://energypost.eu/energy-union-now-never-european-energy-policy/>
3. Andoura, S., & Vinois, J.-A. (2015). From the European Energy Community to the Energy Union: A policy proposal for the short and the long term. 160 p. <https://institutdelors.eu/wp-content/uploads/2020/08/energyunion-andouravinois-jdi-jan15.pdf>
4. Meister, S., & Jalilvand, D. (2022). Sanctions Against Russia: Five Lessons from the Case of Iran. *DGAP POLICY BRIEF*, (10), 1-8. https://dgap.org/system/files/article_pdfs/dgap-policy%20brief-2022-19-en_0.pdf
5. REPowerEU Actions. *Publications Office of the European Union*. 2022. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/fs_22_3133
6. Regulation (EU) 2017/1938 of the European Parliament and of the Council of 25 October 2017 concerning measures to safeguard the security of gas supply and repealing Regulation (EU) No 994/2010. *Official Journal of the European Union*, 2017. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=CELEX:32017R1938>
7. Regulation (EU) 2022/1032 of the European Parliament and of the Council of 29 June 2022 amending Regulations (EU) 2017/1938 and (EC) No 715/2009 with regard to gas storage. *OJ L* 173, 17–33 (30.06.2022). <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32022R1032&qid=1661995856352>
8. Council Regulation (EU) 2022/1369 of 5 August 2022 on coordinated demand-reduction measures for gas. *OJ L* 206, 1–10 (08.08.2022). <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32022R1369&qid=1661994109522>
9. Report from the Commission to the Council review on the functioning of Regulation (EU) 2022/1369 on coordinated gas demand reduction. COM/2023/173 final}– 2023. (20.03.2023). https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=COM%3A2023%3A173%3AFIN&pk_campaign=preparatory&pk_source=EURLEX&pk_medium=TW&pk_keyword=Energy&pk_content=Report&pk_cid=EURLEX_news

10. Report from the Commission to the European Parliament and the Council on certain aspects concerning gas storage based on Regulation (EU) 2017/1938 of the European Parliament and of the Council {SWD(2023) 73 final}– 2023. (27.03.2023). https://energy.ec.europa.eu/system/files/2023-03/COM_2023_182_1_EN_ACT_part1_v2.pdf
11. Turchyn, YA., & Ivasechko, O. (2020). Enerhetychna bezpeka YES ta baltiyskykh krayin za umov polihibresiyi zovnishn'oyi polityky Rosiyskoyi Federatsiyi [Energy security of the EU and the Baltic countries under the conditions of polyhybridization of the foreign policy of the Russian Federation]. *SHV*, (6), 1–6. <https://doi.org/10.23939/shv2020.01.001> (in Ukr.).
12. Council Regulation (EU) 2023/706 of 30 March 2023 amending Regulation (EU) 2022/1369 as regards prolonging the demand-reduction period for demand-reduction measures for gas and reinforcing the reporting and monitoring of their implementation. *OB L* 93, 1–6. (31.03.2023). https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32023R0706&qid=1690017294211#ntr1-L_2023093EN.01000101-E0001
13. Council Regulation (EU) 2022/2576 of 19 December 2022 enhancing solidarity through better coordination of gas purchases, reliable price benchmarks and exchanges of gas across borders. *OJ L* 335, 1–35. (29.12.2022). <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32022R2576&qid=1691932725119>
14. Commission Decision of 13 January 2023 establishing the ad hoc Steering Board to facilitate the coordination of demand aggregation and joint purchasing of gas 2023/C 48/05. *OJ C* 48, 6–10. (08.02.2023). <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32023D0208%2802%29&qid=1690017294211>

ІНФОРМАЦІЯ ПРО СТАТТЮ (ARTICLE INFO)

Published in:
 Форум права: 77 pp. 33–40 (4).

Related identifiers:

10.5281/zenodo.10114545

http://forumprava.pp.ua/files/033-040-2023-4-FP-Tragniuk,Boichuk_6.pdf

http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index.htm_2023_4_6.pdf

License (for files):

[Creative Commons Attribution 4.0 International](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

Received: 16.10.2023
Accepted: 20.11.2023
Published: 24.11.2023
Available online: 24.11.2023

Cite as:

Трагнюк, О. Я., Бойчук, Д. С. (2023). Особливості трансформації правового регулювання енергетичної безпеки ЄС в умовах російської агресії проти України. *Форум Права*, 77(4), 33–40. <https://doi.org/10.5281/zenodo.10114545>

Tragniuk, O. YA., & Boichuk, D. S. (2023). Osoblyvosti transformatsiyi pravovoho rehulyuvannya enerhetychnoyi bezpeky YES v umovakh rosiyskoyi ahresiyi proty Ukrayiny [Characteristics of the Transformation of Legal Regulation of EU Energy Security in the Conditions of Russian Aggression against Ukraine]. *Forum Prava*, 77(4), 33–40. <http://doi.org/10.5281/zenodo.10114545>